

Wychodzi codziennie o godzinie 4. popołudniu, z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Przedpłata wynosi: W MIEJSCU kwartalnie 4 zlr. 50 ct. miesięcznie 1 „ 50 „ Z przesyłką pocztową: miesięcznie w kraju 2 zlr. — ct. w Monarchii austro-węgierskiej 6 „ — „ do Prus i Niemiec 6 „ — „ do Francji 6 „ — „ Belgii i Szwajcarii po 7 zlr. 50 ct. Włoch, Turcji i krajów Nadd. 50 ct. Serbii 50 ct. Numer pojedynczy kosztuje 10 ct.

GAZETA NARODOWA

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują: We LWOWIE biuro administracji „Gazety Nar.“ ulica Kopernika Hezba 5. Ogłoszenia w Paryżu przyjmują wyłącznie dla „Gazety Nar.“ ajencja pana Adama, Rue Clement 4, Paris; w Wiedniu Otto Maass, (Hassenstein & Vogler) nr. 10 Walfischgasse, A. Appelik, Stadt, Stubenbastei 2. M. Dukes, I. Riemergasse 18, Rudolf Mosse, Selterstrasse nr. 2, Henryk Schalek, 1, Wollzeile 14; Maurycy Stern, Wollzeile 22; G. L. Daus & Comp. w Frankfurtu n. M.; w Warszawie Biechman & Frencler Senatorska 22; w Krakowie W. Kuhlfiński. OGŁOSZENIA przyjmują się na opłatę 6 ct. od miejsca objętości jednego wiersza drobnym drukiem. Reklamę w rubryce „Nadesłane“ 20 ct. od wiersza.

Od Administracji

„Gazety Narodowej“
Przedpłata wynosi: we Lwowie: rocznie 18 zlr. półrocznie 9 „ kwartalnie 4 zlr. 50 ct. miesięcznie 1 zlr. 50 ct. Na prowincji z przesyłką pocztową: rocznie 24 zlr. półrocznie 12 „ kwartalnie 6 zlr. miesięcznie 2 zlr. Cena przedpłaty poza granicami Monarchii Austro-Węgierskiej jest umieszczona w nagłówku Gazety Narodowej.

Uprasza się Szanownych Prenumeratorów, żeby z uwagi na potrzebę sporego przedpłaty nadesłać adreśli.

Nowi prenumeratorowie otrzymają bezpłatnie wszystkie drukowane dotąd w Gazecie Narodowej części powieści „Bleka Liwoczańska“.

Ponowny wybór Grévy'ego.

Kongres Izby francuskiej przystąpił w poniedziałek do jednego z najważniejszych aktów w konstytucjonalizmie republikańskim — do wyboru prezydenta Rzeczypospolitej, którego okres dzierżawy najwyższej władzy wykonywającej rozciąga się na cały lat siedem.

Z drżeniem serca, i niepokojem umysłowym oczekiwała tej chwili Francja — z ciekawością Europa. Może mieć bowiem Francja taką czy ową formę rządu, po dziś dzień jednak jeszcze spogląda na nią cały świat z interesem, który przejawiać się może w formie sympatii lub antypatii, ale interesem mimo to być nie przestaje.

Było do przewidzenia, że dotychczasowy prezydent Rzeczypospolitej, Juliusz Grévy, który urząd swój sprawował już lat siedem, wybrany zostanie ponownie zwierzchnikiem Francji na dalsze siedmioletnie. Było to do przewidzenia, szereg razy poniedziałkowego wyboru dają stół wiele do myślenia. Zarówno te szczegóły, jak i sam wybór Grévy'ego, wskazują wyraźnie, że Rzeczpospolita francuska nie posiada obecnie tej siły, tego — że tak powiemy — natężenia republikańskiego, jakiego po kilkunastu latach jej istnienia spodziewać się po niej należało i jakie posiadała przed siedmiu laty.

W poniedziałkowym głosowaniu oddano za ledwie 139 głosów, wszyscy bowiem monarchiści usunęli się od głosowania, aby zadokumentować bodaj w ten sposób nielegalność (ich zdaniem) zgromadzenia, w którym skutkiem unieważnienia niektórych wyborów brakło reprezentacji kilku departamentów. Z tych 139 oddanych głosów padło na Grévy'ego 457. Ta właśnie okoliczność jest szczegółem najmniejszym poniedziałkowego

głosowania, świadczy bowiem o wielkim rozkładzie obozu republikańskiego, jeżeli wobec grożącego ze strony reakcji niebezpieczeństwa 132 republikańców uznało za stosowne głosować przeciwko kandydatowi większości.

Inaczej było przed siedmiu laty! Przy ówczesnym wyborze, który się odbył d. 30. stycznia 1879 r., zjednoczyło się 563 republikańców i zgodnie oddało głosy na jedynego kandydata republikańskiego. Był nim wtedy również Juliusz Grévy. Mniejszość monarchistyczna, która wzięła udział w wyborze, wynosiła zaledwie 150 głosów.

Znacznie smutniejszym jeszcze jest sam fakt ponownego wyboru Grévy'ego — smutnym dlatego, ile że świadczy wyraźnie i dowodnie, iż Francji dzisiejszej brak ludzi miary większej, niż miara zwykłego, choćby najwyższego urzędnika — ludzi większego ducha i inicjatywy szerzej od tej, jaką posiada i objawił dotychczas obecny prezydent. Jest wprawdzie zaszczytnym dla Francji wybór na najwyższego dostojnika państwa człowieka, którego znaczenie i prawdy charakteru jest tak powszechnie znaną i uznaną, że zyskał sobie przydomek „Arystydosa francuskiego“.

Jest on zaszczytnym — niewątpliwie, ale sławą Francji nie przyniesie. Wiedzą o tem dobrze sami republikańcy, ci nawet, którzy głosowali na Grévy'ego, a chcieli przywrócenia swej ojczyźnie dawnej chwały, obojętności i straszkanej i opuszczonej w dół skroni aureolą świętości i siły. Głosowali ze smutnej konieczności, był bowiem wybór Grévy'ego w obecnych stosunkach istotnie koniecznym.

Daremnie rozglądać się po dzisiejszej Francji za człowiekiem, któryby mógł, silną ręką ujęwszy ster nawy państwowej, pchnąć ją na nowe tory, albo nadać jej bodaj zwrot śmielszy, bieg szybszy. Były chwile za ubiegłego siedmioletnia prezydentury Grévy'ego, w których to nastąpić mogło, ale po przedwczesnej dla republiki i dla Francji śmierci Gambetty, po nagłym upadku Ferrero, spadkobiercy genialnego dyktatora — nastąpił taki zwrot w opinii społeczeństwa francuskiego, że próżno tam dziś szukać człowieka i próżno szukać ludzi, którzyby z nim podnieśli chcieli sztandar Francji znowu tak wysoko, jak podnieść go chciał Ferry, inaugurując wielką politykę kolonialną.

Spokojny i ostrożny Grévy nie należy do rzędnych ludzi, którzy odznaczają się zdolnością do szerokiej inicjatywy i kochają się w wielkich czynach. Jest on przedewszystkiem oględnym epizjorem, czułym nadzwyczaj na najlżejsze wahanie się języczka u wagi interesów ekonomicznych. To właśnie sprawia, że jest on wrogiem wszelkich śmielszych przedsięwzięć, które mogłyby Francji przynieść korzyść.

Pod takim prezydentem nie odzyska Francja dawnej świetności, a republika francuska nie zdobędzie ani na wewnątrz siebie, ani zewnątrz w koncercie europejskim tej powagi, jaka jej przynależała z tradycji i stanowiska mocarstwa — jaka jej jest koniecznie potrzebna do ustalenia się i dalszego rozwoju. Gdy przychodziło hasło odwetu za Alzacja i Lotaryngię, zdawało się, że jedynym ratunkiem dla przywrócenia Francji dawnego znaczenia będzie szeroko pojęta i szeroko zastosowana polityka kolonialna, a na ponownie wybrany prezydent ani ich nie podnieśli, ani nowego nie wyprzedził.

Pozbawiona wielkich hasł i dążeń, nie zdolna Rzeczpospolita francuska zdobyć napowrót da-

wnej siły i wagi głosu w gronie mocarstw europejskich. Zrzekłszy się zaś koniecznej ruchliwości na zewnątrz, nie zdołał i u siebie w domu zatrzymać potrzebnej powagi wobec żywiołów reakcyjnych i radykalnych, które coraz bardziej podnoszą głowę w górę.

Takie jest znaczenie ponownego wyboru Grévy'ego na prezydenta Rzeczypospolitej francuskiej.

Banicyjne kłopoty k. Bismarka.

Ks. Bismarkowi spać nie daje upiór banicyjny, którego prześladanie sam wywołał. Naturalnie o to on nie dba, co powie historia o śmiertelnym stworzeniu, choćby było kanclerzem krwi i żelaza, a które takich kroków dopuszcza się w końcu wieku XIX., w sławnej zwłaszcza erze „humanizmu“, co powie Bóg o państwie, w którym możliwe jest tego rodzaju naruszenie praw i prawd Jego objawionych. Ale to gniewa jego dumę, że oprócz katolików znaleźli się w Niemczech ludzie, dla których ludzkość nie jest tylko frazesem do lukrowania, że w ogóle reprezentanci Rzeszy niemieckiej podejmują sprawę banicyjną, co kanclerz za sprawę wyłącznie wewnętrzną pruską uważa — z Prusakami bowiem rzecz łatwa; wszak Prusy łakomstwem powstały, i ten historyczny duch przetrzymuje ciągle jeszcze kierował umysłami zarówno junkrów jak dragarzy pruskich, zarówno arystokracji jak demokratów.

Nie pomogły pęki piorunów, które mi zionął Bismark, odmawiając pod tarczą imienia samego cesarza odpowiedzi na interpelację Koła polskiego, która w większą oś rajchstagu podpisała, a temsamem potępienie banicyjny orzekła, a ni dalsze zaraz poryny podczas rozprawy budżetowej nad etatem kanclerza i kanclerstwa, jak tośmy w swoim czasie podnieśli na tem miejscu. Kanclerz, aby złamać główny zastęp podpisanych na interpelacji polskiej, t. j. centrum katolickie, publicznie zaprzeczył, iżby dekret banicyjny wywołany był antagonizmem rządu pruskiego do katolicyzmu — mimo że na podstawie komunikatów dyplomatycznych, a więc z kanclerstwa pochodzących, austriacki minister w parlamencie publicznie wypowiedział, że dekret banicyjny wydany został z powodów politycznych narodowościowych i oraz religijnych.

Centrum niemieckie nie uległo się kanclerza ani na zastawiane przez niego nie poszło. Z drugiej strony liberały niemieccy, a za nimi i specyficznie pruscy, mimo że są wrogami katolicyzmu i szowinistami pod względem narodowym, nie oglądali się ani na okropieństwo szerzenia katolicyzmu i polonizmu, stanęli pod ogólnym ludzkości sztandarem i wnieśli wotum na ganę z powodu dekretu kanclerskiego.

Wobec wniesionego przez niemieckich liberałów (Deutschfreisinnigen) wotum na ganę z powodu wydalania ze wschodnich prowincji Prus zbliżonych z innych państw Polaków, wypadła zapewne przypomnieć wydarzenia, które rządowi pruskiemu do takiego postępowania powód daly.

„Jak wiadomo, kierownik agitacji centrum w Prusach Zachodnich poseł Spahn — na podstawie obfitego materiału cyrowego, którego mu dostarczył konsyrtor pełpiński, celem użytkowania w parlamencie, a w którym wykazany był znaczny przyrost katolickiej, a satem polskiej dziatwy

szkolnej w Prusach Zachodnich — p. Spahn podczas ostatnich rozpraw nad etatem ministerstwa wyznał w sejmie pruskim postawił żądanie, aby szkolnictwo w owej prowincji do tego faktycznego stanu rzeczy przystosowano, a zatem aby ewangelickie i utrakwistyczne (dla katolików i ewangelików) szkoły niemieckie zamieniono w katolickie, tam gdzie by liczba dziatwy katolickiej przeważała. Wobec faktu, że katolikami są tam w przeważnej części Polacy, wychodziło to żądanie na ogromne polonizowanie szkół ludowych, dotychczas przeważnie niemieckich.

„Z dochodzeń, zarządzonych dla wykrycia powodów tego rozmagania się polonizmu, okazało się, że głównym powodem jest ogromny napływ Polaków, do państwa Pruskiego nieprzynależnych, którzy się z sąsiednich okolic rosyjskich wcielili (Eindringlinge). Ten napływ okazał się całemi powiatami tak licznym, że przyjmowanie tych dzieci do istniejących szkół ludowych, choćby nawet żadnego zżąd nie dopuszczono wpływu na piętno szkół narodowościowe i wyszawiowe, ciężką by sadalo szkołom ludowym saskę pod względem wychowawczym. Okazało się, że istniejące szkoły ludowe nie były w stanie dać dzieciom tych napływowców tego stopnia wykształcenia elementarnego, jakiego interes państwowy wymaga; a zarazem były te szkoły zmuszone zaniedbać wykształcenie dzieci obywateli pruskich.

„Tak więc skutkiem tego oddawna i systematycznie prowadzonego ściągania żywołów polskich sparałizowana była asymilacyjna siła szkoły ludowej, a utworzona droga dążnościom, skierowanemu na polonizowanie szkoły, jakie w żądaniu posła Spahna głównie na jaw wystąpiły. Ta ostatnia strona sprawy nabiera tem większego znaczenia, gdy się zwazy, że poza temi żądaniami stoi tak silne stronnictwo parlamentarne, jakim jest centrum. Wobec wypadków, poprzedzających wydalania, w dziwnym stanie świetle cęcha i cel wniosku liberałów — w świetle popierania dążeń polonizacyjnych, forytowanych przez centrum, które jest odważniemniem się za poparcie, jakiego centrum uczyniło liberalizmowi przy wyborach, i którego mu jeszcze przy wyborach przyszłych ma użyć.“

Otóż jak się rzecz miała z poselem Spahnem? Wykazano na poprostu cyframi, że w Prusach Zachodnich są katolicy co do równouprawnienia na polu szkolnictwa ludowego srodze pokrzywdzeni. Polurządowice berliński zaś przyznał, że tysiące Polaków katolików z żonami i dziećmi w czambuł wypędzono, aby nie potrzebowano więcej polsko-katolickich szkół tworzyć, więcej polsko-katolickich nauczycieli ustanawiać itd. — a za formalistyczną broń użyto w tym celu okoliczności, że oni katolicy Polacy zniechcieli gościć u siebie obywateli pruskie.

„A więc — powiada katolicki Kolnische Volkszeitung — półurządowce przedstawienie rzeczy potwierdza, że wydajace takie surowe zarządzenie, kierowanemu się pobudkami zarówno wyznaniowemi jak narodowościowemi. Reszta wszystko to frazesy, należące do dziedziiny obudy politycznej. Tylko z najgłębszym oburzeniem pruski katolik, jakiegokolwiek zreszta byłby narodowości, może czytać taki komunikat półurządowcy, i gdy nasze stosunki prasowe inaczej na to nie pozwalają, oburzenie to zmanifestuje się, bo zmanifestować się musi, bezwzględnie a wybitnie w parlamencie.“

Jak widzimy z owego wniosku liberałów i z głosu katolików pruskich, kanclerz żelazny nie ubił upora banicyjnego, mimo że weń mesażem samego cesarza Wilhelma i swoją butą uderzył. Sprawa się roztacza szeroko i sięga co-

raz głębiej, i najpierw ten wywrze skutek, że ów niesamowity antagonizm Niemców do Polaków, który zdawał się coraz bardziej rozrastać i potęgować jak pudel w „Fauscie“ Getego, skłębnie i że w stosunkach Niemców do Polaków taki nastąpi stan, jaki powinien być między dwoma narodami, które wielką mają przeszłość i przyszość historyczną; które są tego świadome, że jak każdy człowiek oprócz wspólnych z narodem i ludzkością, ma naród swoje odrębne przeznaczenie, które spełnić powinien, i które aby spełnić, musi mu być daną swoboda należna.

Cześć narodowi niemieckiemu za ten zwrot! Zwrot ten, gdy oprócz Polaków wszystkie objeiny narody w prakonaniach i uczuciach Niemców, zdejmię z narodu niemieckiego kłętą nieważności powszechnej do niego, na którą on sam przeciw utyskuje, i da lot swobodny geniuszowi niemieckiemu, który dzisiaj jest spętany!

Przegląd polityczny.

Lwów dnia 30. grudnia. (Z sejmów przedlitawskich. — Zarządzenia ministra oświaty, p. Gautscha. — Reorganizacja językowe dla Karyntji. — Kwestja gabinetowa we Francji. — Nowa encyklika Leona XIII. — Rozruchy uniwersyteckie. — Wojna podjazdowa Anglików w Birnie).

Sejm dolno-austriacki przyjął długi szereg wniosków, zmierzających do postrojenia włoścogostwa, uchwalając na ten cel prawie milion zlr., aby stworzyć instytucję, któraby uolnili kraj od włoścogostwa, a próczmarok satrudniły politycznie. Zgodzono się na założenie w Klosterneuburg krajowego przysposobowego domu robotczego dla 600 osób pięć miesięcy, kosztem 548,755 zlr., dalej na założenie szpitala osobnego zakładu poprawczego dla 200 młodocianych przestępców pięć miesięcy w wieku od lat 14 do 18, kosztem 145,761 zlr., wreszcie dwóch zakładów poprawczych dla pozbawionych opieki dzieci od 8 do 14 roku życia, mianowicie jednego dla 200 chłopców, drugiego dla 300 dziewcząt, kosztem 111,060 zlr. 104,593 zlr. Komisja czyni w końcu szereg wniosków, poniędzy innymi, aby prosie usilnie rząd o powiększenie liczby posterunków żandarmskich na granicy od strony Węgier.

W sprawie zarządzeń, wydanych przez ministra oświaty, Gautscha, pisze Presse: „Jak było do przewidzenia, dolno-austriacka krajowa komisja szkolna, zająca odporu samowolki wobec projektowanego przez p. ministra wyznaczenia i oświecenia reform co do zmiany godzin szkolnych, oraz odbywania egzaminów dojrzałości i egzaminów wstępnych (Aufnahmepfungen). Należy się jednak spodziewać, iż minister, dr. Gautsch, nie da się tym sposobem odwieść od wykonania reform, tak pożądaných przez publiczność i mających na względzie jej interes.“

Wreszcie dla Karyntji, zamieszkałej w większej części przez Niemców, w mniejszej przez ludność słowiańską, wydane zostało rozporządzenie językowe, analogiczne z takimże rozporządzeniem dla dolnej Styrii. Wiadomość ta dziwnie się zbiega z zanotowaną przez nas wczoraj zmianą w usposobieniu posłów słowiańskich, którzy — jak wiadomo — postanowili zająć wobec rządu stanowisko więcej samodzielne i traktować sprawy swoje z większą energią. Wido-

Z za Dunaju nad Nil.

Szkic z podróży do Egiptu i pobytu w Kairze *)
przez
Annę Neumann.

(Dokończenie.)

Niewolno było jednak Apisowi zbyt długiem cieszyć się życiem. Gdy dochodził lat 25ciu, kapłani topili go w Nilu, a kraj cały przybierał żałobę, dopóki nowy Apis nie ukazał się światu.

Zwiedzawszy wszcz i wzdłuż Serapeum, nasłuchawszy się szoných rozpraw naszego egiptologa, który przed każdym sarkofagiem kłękł nabożnie, szukając hieroglifów, podążyliśmy dalej w puszczę, by zwizdzić inne groby nekropoli, w których już nie byki, ale nam podobni śmiertelnicy przed wiekami spoczywali.

Najbardziej zajmującym jest grób „Ti“. Ów Ti był to obywatel wiele szanowany za czasów jednego z Faraonów. W hieroglifach nazwany jest: „domownikiem króla, dozorcą pałaców, stróżem pism królewskich, przewodcą proków“ i t. p., które to tytuły nie przeszkadzały mu sprawować urzędu fryzjera i golibrody królewskiego, skoro przy oznakach godności jego spotykamy wszędzie brzytwę i grzebień. Grobowiec jego, majcy kształt splaszczonyj piramidy (takzwanej mastaba), przepysznie jest zachowany; jak gdyby nie wieki istniał, lecz go świeżo ręce rzeźbiarzy wykończyły. Ściany trzech komnat pokryte są hieroglifami i obrazami z życia domowego starych Egipcjan. Jest to rodzaj płaskorzeźby narzucają barwami, które po dziś dzień zachowały swą żywość i świeżość, dzięki suchemu powietrzu puszczy.

W przedsionku wiodącym do komnaty grobowej przedstawiona jest w płaskorzeźbie postać kobieca; ma to być małżonka pana Ti, zwana w hieroglifach Nowerhotep czyli „Palma rozkoszy“. Dlaczego jednak skazana została by zdołała przetrwać, o tem milczą dzieje. Tuż obok w drugiej komnacie przedstawiony jest majątek zmarłego: tu sładzy i niewolnicy pędzą stada wołów, tam niosą drób i psiatwo; inni znów zrzynają zboże i składają snopy. Dalej widzimy

piekarzy zajętych wpiekaniem chleba; reżniczy ćwiartują woły przeznaczony na ofiarę dla zmarłego pana, kobiety niosą mu w darze kwiaty albo ciasta. Te ciasta dziwnym swym kształtem i barwą rumianą przypominają nasze babki wielkanocne. Postać zmarłego rzadko jest przedstawiona, zastępuje ją wymowny hieroglif, oznaczający władzę, mający kształt trójramiennej dyscypliny.

W rzeźbach tych razi oczy nasze brak zupełny perspektywy, o której Egipcjanie wyobrażenia nie mieli; postaci ludzkie wymuszone i nienaturalne, kształty zwierzęce jednak przepysznie są oddane a czystość rysunku w najdrobniejszych szczegółach zachowana.

Abym zrozumieć przedstawienie w grobowcach sceny i allegoryczne obrazy, musimy cofnąć się myślą o kilkadziesiąt wieków, zrozumieć ducha religii staro-egipskiej.

Pierwszą podstawą tej religii była wiara głęboka nie tylko w nieśmiertelność duszy i ciała, ale i w życie drugie, indywidualne, za grobem. Dusza każdego człowieka, po śmierci tegoż, żyła, według tych pojęć, w innych, nieznanych nam sferach; pracowała, walczyła dalej, ale mogła też powrócić dowolnie do opuszczonego grobowca, aby przypomnieć sobie życie swe przeszłe, patrzeć na własne czyny, tamże w obrazach przedstawione, i z nich czerpać przestroję, naukę na przyszłość. Nie dość na tem — w oznaczonych dniach rodzina zmarłego zbierała się w grobowcu i składano ofiary, znoszono dary, uczciwano przy sarkofagach i wieszano, że duch zmarłego obecnym jest przy tych uctach. Wiara ta przynosiła wiele spokoju i szczęścia dawnym Egipcjanom. Śmierć traciła swą grozę; nie przedstawiała w grobach strasznego obrazu zniszczenia i zgnilizny, gdyż balsamowane ciała zachowywały kształty swe dawne. *)

Według tej wiary starożytniej, trzy czynniki składają naturę człowieka: najpierw tchnął weń Bóg iskrę świętą, cząstkę swej własnej istoty, a boży ten promień nazywają Egipcjanie: „Khou“, czyli jasność. „Jaźń“. Promień ten jednak byłby zbyt czysty, zbyt jasny i lotny, aby istniał w grubej cielesnej powłoce naszej. Więc dał mu Bóg szatę drugą, równie Boską, choć mniej świętą, a tą szatą jest dusza, zwana „Ba.“ Dusza zamyka w sobie jaźń, tak jak iskra zamyka ciepło. Pomimo duszy jednak, ciało nie mogłoby poruszać się i żyć, gdyby go nie ożywiła siła ży-

wotna, władza, która każe krwi krążyć w żyłach naszych, a którą to siłę Egipcjanie nazywają „Niwu“ t. j. myślą. Tę władzę żywotną tak jak i duszę posiadają zarówno zwierzęta i ludzie, jaźń jednak (Khou) jest dana tylko człowiekowi. W chwili śmierci, opuszcza jaźń duszę i wraca do Boga, siła żywotna przechodzi w naturę, dusza zaś staje sama przed sądem Ozyrysa, króla Amentu, wobec 42 sędziów. Czynny jej ważone są na szali sprawiedliwości, a własne serce człowieka staje jako oskarżyciel. Dla tego też czytamy w hieroglifach takie wezwanie:

„Serce moje, serce dane mi przez matkę moją, serce któreś żyło ze mną na ziemi, nie stawaj za świadka przeciwko mnie, nie walcz ze mną, nie oskarżaj mnie przed Bogiem wielkim.“ *)

Obrazy sądu duszy spotykamy często bardzo na tablicach grobowych. Dusza przedstawiona jest zwykle pomiędzy Sprawiedliwością a Prawdą; postaci sędziów wszystkie allegoryczne, a w potwornych kształtach zwierzęcych łatwo poznać przedstawione występki i zbrodnie, które świadczy przeciw zmarłemu. Dusza zaś modli się i wzywa Boga:

„Chwała Tobie, o Panie wielki, Panie prawdy i sprawiedliwości, przybywam podziwiać doskonałość Twoją. Chwała wam bogowie, którzy królujecie u przybytku prawdy! Niemasz kłamstwa w łonie waszym; wy żywiecie się prawdą; życie w Bogu jedynym. Oto ja starałem się pozyskać Boga przez modły; dawałem chleb taknącym, koilem spragnionych i odziewałem nagich, a próg mój przytułkiem był dla opuszczonych. Jam czysty, jam czysty, jam czysty!“ — Pozwól, o Boże! abym wszedł do krainy wieczności, do przybytku wybranych“ i t. d.

Jeśli dusza uznana była winną, natenczas gnana przez złe duchy wracła na ziemię i skazana była na dalszą wędrówkę przez ciało, nędzę, chorobę, szaleńkę nękanie. Coraz to niżej upadając, wiodące ciało do zbrodni i występku, dusza skazana, po długich wiekach ginie, przepada w nicłość. Jeśli jednak była cnotliwą w życiu, jeśli słuchała głosu — „jaźni“ — wtedy odlatuje w nadziemską krainę; długo jednak walczyć jeszcze musi przeciw złym duchom, t. j. złym skłonnościom swoim, długie wieki przebywa w krainach Amentu, niby w czyszceniu naszym, aż w końcu doskonalać się coraz bardziej, zlewa się w jedność z wieczystym światłem... z Bogiem!

Nietylko grobowiec Ti, ale i inne mogiły starożytności przedstawiają nam obrazy z życia dawnych Egipcjan, wjaśniewają nam w pojęcia i idee wielkiego tego ludu, w którego piersiach poczęło się pierwsze poczucie wiekistej prawdy.

Trudno istotnie pojąć, trudno pomyśleć, jak wiele tyje oddziela nas od tego pogrzebanego życia starożytności cywilizacji, od której na pozor nie ma różnicy pomimo walk i trudów wiekowych. Byłoby twierdzenie materialistów, że świat za tysiące lat byłby podobny do naszego, że to, co my dumnie nazwujemy tylko powtórzeniem tego, co istniało w przeszłości, odbudowaniem tego, co pochłonięta przeszłość zniszczyła? Nie! nie bluźnijmy sobie samemu! Wiek, które minęły, były tylko krótkimi chwilkami w życiu ludzkości, a Chrystus przyśnił nam to, czego nie żarli starożytni: ideę braterstwa i wolności! Starzy Egipcjanie przeczuwali tylko Boga, my zaś wcielamy Go w życie. Wiedza, niegdyś słabo tocząca ognisko, dziś coraz szerzej promienia swe roztacza, i nie napróżno modlim się codziennie: „Przyjdź królestwo Twoje!“

Znużeni, milczący, w ponurem nieco usposobieniu opuściliśmy grobowce Sakkary, a stanęwszy znów w palmowym gaju przy obalonym Ramzesia, odetchnęliśmy całą pierś. Za nami szalała burza, wichur wyl i jęczał, jak gdyby zbudzić pragnął ów świat stafożymy, uspiiony w trumnach z granitu, ale tuż przed nami, wśród słupów kurzawy, widniała już jakby wstęga błękitna, dolina Nilu, uśmiechnięta barwami życia i rozkoszy. Z zadowoleniem spojrzeliśmy na fale dobroczynnej rzeki, które choć zmęczone wicherem, zdala już chłód i świeżość nam przesyłały. Toż z nabożeństwem powtórzyłam w myśli hymn staroegipski, na cześć Nilu przed wiekami śpiewany:

„Cześć Tobie, o rzeko święta! Ty się zjawiasz, aby z ciemności życia na jaw wydobyc; serczeno, która z nieba zstąpiłaś, gdy się wzniesiesz (w czasie wylewu), to cała ziemia drzy radością, a gdy opadniesz, to bogowie upadają na twarz, a śmiertelnicy giną!“
„Spokój rzy naszych, to praca Jego (Nilu) dla dobra milionów. On (Nil) spija żyzy z oczu wszystkich, i nie masz końca darom Jego!“

*) Maspero: Histoire des peuples anciens.

*) Totenbuch XXX 1. Theil.

Teatr, literatura i muzyka.

Teatr. Debiut wczorajszego p. Dory Vogel w roli Laury w „Palestrancie” Millöckera, był nader niefortunnym eksperymentem zastąpienia p. Skalskiej siłą, która by na barki swoje przejęła cały ciężar ogromnego repertuaru tej artystki. Panna V. naszym zdaniem nieposiada najmniejszej kwalifikacji na scenę w stołecznym mieście i dziwić się wypada dyrekcji, jak mogła pozwolić na ten debiut. Scena stołeczna nie powinna być terenem dla podobnych prób i próbek. Spodziewamy się, że próba z panną V. była pierwszą i ostatnią...

Artysty naszej operki biorący niezaczynny tym razem współdziałal w wykonaniu „Palestranta”, wywiązali się wybornie z swego zadania, a liczna publiczność z pewnego rodzaju nacięciem w brawach, odznaczała pannę Pannę i panią Kasprzycową, tudzież p. Florjanskiego, Bandowskiego i Myszkowskiego.

Na zapytania, jakie otrzymujemy od osób, zamieszkałych na prowincji, a dopytyjących się o szczegóły wystawienia nowej opery p. Henryka Jareckiego p. t. „Jadwiga”, odpowiadamy, że opera ta wystawiona zostanie prawdopodobnie jeszcze w pierwszej połowie stycznia. O stanowiącym terminie dostawienia niebawem, jak tylko z dyrekcji teatru otrzymamy pewniejsze wskazówki.

Partię tytułową w „Jadwidzie” odspiewa pani Arkłowa, utalentowana wykonawczyni partii Alodony w „Konradzie Wallenrodzie”. Inne partie powierzone panie Praun, pp. Florjanskim, Bandrowskiemu, Wierzbickiemu, Borkowskiemu, Konciewiczowi i in. Kostjumy i dekoracje będą podobne wszystkim nowe. Dodać nam jeszcze należy, że na pierwsze przedstawienie „Jadwidę” zjeżdżają recenzenci muzyczny z Warszawy i Krakowa.

P. Hoffmannowa, zastąpiona artystką teatru krakowskiego, otrzymała zaproszenie wzięcia udziału w przedstawieniu otwierającym nowo wybudowany teatr w Lublinie. Otwarcie nastąpi w pierwszych dniach przyszłego roku. Dyrekcję powierzono p. Józefowi Puchniewskiemu.

Repertorium teatralny. Dzisiaj we środę d. 30. bm. „Dom otwarty” komedia w 4 aktach M. Bałuckiego.

Jutro we czwartek dnia 31. grudnia „Rok 1885”, wielki przegląd dramatyczny w 8 aktach.

Wojna, dramat pp. Erckmann-Chatriona, został już przedstawiony w teatrze Chatelet. Krytyka odnajduje sztuce tej głębszej wartości, przyznaje, że utrzymać się może dzięki wspaniałym dekoracjom i pewnym zaletom scenicznym. Jednym z głównych bohaterów sztuki, jest Polak, nazwiskiem Oszki.

W Londynie wystawiono w dniu 19. b. m. w teatrze Lyceum po raz pierwszy „Fausta” Goethego w przeróbce p. Willsa, zastosowanej do smaku i wymagań publiczności angielskiej. Times krótko streścił swój sąd o sztuce: *nach spectacle and little drama*. Niemniej dla przyzwyczajenia zniechęca charakter Fausta, zrobił z niego uczciwego konkurenta, który ma zamiar ożenić się z Margarzą i oświadczyć się jej urzędownie, czemu z wściekłością sprzeciwia się Mełsta. Wszystkie filozoficzne rozumowania, wszystkie walki z gorą życia, wszystkie wyższe aspiracje Fausta zostały skrócone; postać zbladła, zmarniała na scenie do drugorzędnej figury, a na pierwszy plan wysunięto Mełstę (Irving) i Margarzę (Ellen Terry), której jako efekt w roli dodano scenę rozdzierania się przed zasnieniem. Ta Margaria w koszulce, to pomysł całkiem nowoczesny i zakrawa na efekty francuskiego komedjopisarza. Wystawa sztuki miała być świetna, dekoracje, jednaki i cały aparat sceniczny przepyszne, a jednaki nieboszyk Goethe musiał się pewnie w swoim grobie przewrócić.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Telegramy targowe z dnia 29. grudnia:
Wiedeń: Pszenica za 100 kilo 7.84 zł. do 7.85 zł.; żyto 8.02 zł. do 8.04 zł. Okowita 25. — do 25.25 zł. Budapeszt: Pszenica za 100 kilo na wiosnę 7.84 do —.85 zł.; rzepak na sierpień-wrzesień — do — zł. Wrocław: Pszenica — do — m. żyto — do — m. owies — do — m.; rzepak, spirytus — do — m. 100 m. — zł. Berlin: Pszenica 36ł. na kwiecień-maj 153. —; żyto — m.; okowita 39.75 m.; olej rzepakowy — m. Paryż: Mąka za 159 kilo 46.50 franków; olej rzepakowy — fr.; okowita 40.20

Wiedź dnia 29. grudnia. Na dzisiejszy targ przywieziono wołów węgierskich 505, wołów galicyjskich 888, wołów niemieckich 1164, razem 2607 sztuk.

Placono za woły węgierskie 53 do 59, osiołowe 60 do 62, woły galicyjskie od 51 do 56. —, wyjątkowo jedna partja osiołowe 59 za woły niemieckie 54 do 59 i 63 za 100 kilo miesa.

Woły paszowe placono od — do — zł. a 100 kilo miesa.

Do Presburga przyjeżdżono na targ dzisiejszy 1165 wołów.

Wilhelm Amirovics & Schels.

Sesja sejmowa.

(Posiedzenie piętnaste d. 29. grudnia.)
(Dokończenie.)

Sprawozdawca p. Wierzbicki przedłożył dotychczasowe sprawozdanie.

Uznając ważność i doniosłość Towarzystwa żeglugi parowej na Dniestrze dla stosunków ekonomicznych kraju naszego, sądzi komisja, że rzyznana uchwała Wysokiego sejmu z dnia 13. października 1884. subwencja w wysokości 3.000 zł. powinna być wypłacona, skoro Towarzystwo żeglugi się zawiązało i prawnie ukonstytuowało. Z wagi jednak, że sprawa zawiązania i ukonstytuowania Towarzystwa tego, prawdopodobnie reszta jak to z natury rzeczy wypływa, potrwa dłużej, a może nawet w roku 1885. jeszcze zupełnie się przeprowadzić nie da, nie proponuje omisja, by już w budżet na rok 1885. pomniejszoną kwotę wstawiono. Gdyby jednak ukonstytuowanie w ciągu roku 1885. nastąpiło, natędy Wydział krajowy znajdzie odpowiedni sposób, by subwencję tę, choćby tymczasowo z funduszu dyspozycyjnego, bezwzględnie wypłacił.

Komisja wnosi:
1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 10. listopada b. r. ł. 54.480 w przedmiocie sub-

wencjonowania żeglugi parowej na Dniestrze przyjmując się do wiadomości.
2. Upoważnia się Wydział krajowy, jeżeli na mocy statutu, potwierdzonego przez c. k. rząd, zawiąże się Towarzystwo żeglugi parowej na Dniestrze i firma tego Towarzystwa w myśl przepisów handlowych zostanie zarejestrowana, wypłacić Towarzystwu temu, w myśl uchwały powziętej na posiedzeniu z dnia 13. października 1884., jednorazową subwencję w wysokości 3.000 zł.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesji złożył sprawozdanie o dalszym przebiegu tej sprawy.

Rozprawa nad sprawą subwencjonowania przedsiębiorstwa żeglugi parowej na Dniestrze była dość ożywną. Hr. Wład. Badeni i zażądał skonfirmowania uchwały komisyjnej z poprzedniego posiedzenia Wydziału kraj., według której wypłata 3.000 zł. do rąk pp. Słoneckiego i Nawarskiego miała nastąpić po ukonstytuowaniu się Towarzystwa żeglugi.

P. Abrahamowicz wniosł przejście do porządku dziennego. Ks. Adam Sapięha stanął w obronie uchwały komisyjnej, dowodząc, że kraj subwencjonować chce myśl i rzecz, a nie osoby.

Po odrzuceniu wniosku p. Abrahamowicza przyjęto wnioski komisji z poprawką Wład. hr. Badeniego.

Z kolei p. Romanowicz przedłożył sprawozdanie komisji szkolnej o petycji zarządu głównego Towarzystwa pedagogicznego, w sprawie burs dla synów nauczycieli szkół ludowych.

Sprawa ta od wielu lat jest przedmiotem troski nauczycieli ludowych, a jako główny środek zaradczy uważają oni zakładanie burs dla synów nauczycieli wiejskich i małomiastek, w których to zakładach i tanie, ile możności bezpłatne, utrzymanie, i opiekę znaleźć by mogli. W niektórych miastach zebrano już na ten cel dość poważne, chociaż jeszcze zupełnie niewystarczające kwoty. I tak krakowskie Towarzystwo bursy dla synów nauczycielskich ma już 10.000 zł. kapitału zakładowego, — tarnopolskie i stanisławowskie posiadają własne domy, w Drohobyczu zebrano na ten cel 2698 zł., w Nowym Sączu zakupiono grunt pod budowę bursy i złożono 2715 zł. na procenta, w Samborze zebrano 2000 zł. i t. p. Wszakże tylko niektóre z burs są urządzone wyłącznie dla dzieci nauczycielskich, większość przeważa przyjmując i innego stanu młodzież — a ogółem było w roku ubiegłym w bursach tylko 42 synów nauczycielskich, co się tem tłumaczy, że miejsc bezpłatnych w bursach jest bardzo mało.

Ten stan rzeczy skłonił zarząd główny Tow. pedagogicznego do ujęcia tej sprawy w swoje ręce, i przedstawienia tegorocznemu walnemu zgromadzeniu Towarzystwa wniosków, mających na celu szerszą i energiczniejszą w tej sprawie akcję.

Uznając w zasadzie potrzebę pomocy, komisja szkolna nie może pominąć milczeniem, iż odpowiedniejszym od zakładania zupełnie osobnych burs dla dzieci nauczycieli, byłoby zakupowanie dla nich miejsc w bursach już istniejących, i tych, które jeszcze w kraju założone będą; — jak bowiem w ogóle dla wszelkich innych zawodów społecznych, tak też i dla nauczycielstwa zamykaniem się w wyłączenie, swoim tylko kółku, tworzenie rodzaju odrębnej kasty, pożądanem ani użytecznym być nie może.

Komisja szkolna jednak nie staje już w tym roku przed Wysoką Izbą z wnioskiem o wyznaczenie subwencji, a nietylko z powodu, iż pragnie również z całą Izbą unikać podwyższenia tegorocznego i tak już podniesieniem dodatków krajowych zamkniętego preliminarza Wydziału krajowego, ale i dlatego, że do wymierzenia wysokości owej subwencji, tudzież oznaczenia warunków jej udzielenia, niema jeszcze dostatecznej podstawy. Gdy rozpocznie właśnie akcja zarządu głównego Towarzystwa pedagogicznego rozwinię się i z pierwszych jej wyników będzie można wnioskować o jej skuteczności, gdy Wysoki sejm będzie miał przedłożoną sobie opinię o organizacji i kierunku zakładów, które mamy subwencjonować, o ich budżetach i t. p. wówczas będzie można wnioskować o sposobu poręczenia chwalebnych usiłowań Towarzystwa pedagogicznego w tym kierunku oprócz na pozytywne podstawach.

Komisja szkolna przeto, uznając w zasadzie potrzebę przyeznienienia się kraju do utrzymania burs dla synów nauczycielskich, wnosi:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na następnej sesji przedłożył sejmowi sprawozdanie o stanie i rozwoju burs dla dzieci nauczycieli wiejskich i małomiastek, z wnioskiem co do wysokości i warunków subwencji z funduszu krajowego na ten cel udzielić się mającej.” Uchwalono bez dyskusji.

P. Pławicki referował sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Izraela Zimmermana, dzierżawcy myta w Podwoleńskich i Białej karczmie, o odszkodowanie w drodze łaski, z powodu poniesionych strat. Przez lat kilkanaście jest Izr. Zimmerman dzierżawcą myt krajowych w Podwoleńskich i Białej karczmie, placąc w ostatnim trzyleciu za takowe 8.500 zł. rocznego czynszu. Zmuszony warunkami kontraktu, dotrzymuje terminu dzierżawy, mimo poniesionych wielkich strat, z powodu ogromnej zmiany w tamtejszych stosunkach mytniczych, a to przez wybudowanie przed trzema laty mostu na koleji Karola Ludwika nad drogą krajową w stacji Podwoleńszka, dla przepędzania owiec wprost na dworzec kolejowy z pominięciem myta krajowego — nareszcie w ostatnim roku z powodu otwarcia kolei Transwersalnej, wskutek czego ustały rosyjskie transporta zbożowe, stanowiąc główne dochód mytniczy, bo zostały odwrócone w części na drogę kolejową przez Husiatyn, w części zaś, po nadzwyczajnym obniżeniu taryfy frachtowej na kolejach rosyjskich, dąży wprost rosyjskiemi kolejami aż do Królówca.

Dla tych więc arcyniekorzystnie na dochody mytnicze oddziaływających zmian, niezaliczył Izrael Zimmerman dopiero w b. roku myta w Podwoleńskich i Białej karczmie, natomiast już po terminie licytacyjnym znalazła się zaledwie pewna spółka, która zaoferowała tylko 6.200 zł. rocznego czynszu, a zatem przez lat trzy o 6.900 zł. mniej od dotychczas przez niego uzysczanego. W uwzględnieniu więc powyższych niefortunnych okoliczności, prosi Izrael Zimmerman o darowanie mu w drodze łaski reszty zaległych rat w kwocie 3.642 zł. 35 ct.

Komisja petycyjna z uwagi, że Izr. Zimmerman, długoletni dzierżawca myt krajowych, na podstawie poniesionych wielkich strat roku zeszłego, przez dotychczasową autonomizację zupełnie stwierdzonych, już po raz trzeci udaje się z powodu tego z prośbą o defalkę do łaski i sprawiedliwości sejm; tudzież z uwagi, że oprócz okoliczności przez petenta w roku zeszłym przytoczonej, nieprzewidziane postawienie nowego bezpłatnego mostu na koleji Karola Ludwika tuż

obok wydzierżawionego mostu na drodze krajowej w Podwoleńskich, które spowodowało całkiem naturalne omiżanie tegoż ostatniego przez publiczność, placącą się mającego, jeszcze w roku bieżącym powstał przez otwarcie kolei Transwersalnej nowy arcyniekorzystnie na dochody mytnicze także oddziaływający czynnik — dowodem tego obniżenie się tak znaczne rocznego czynszu dzierżawczego z 8.500 zł. za 6.200 zł., co w trzyleciu robi różnicę o 6.900 zł. w. u. — ostatecznie zaś głównie z uwagi te, że obecnie ze strony Wydziału krajowego zaprowadzono sekwestr na myto w Podwoleńskich, celem ściągnięcia rat zaległych w kwocie 3.642 zł. 35 ct. w. u. wykazuje tak rażące obniżenie przychodów mytniczych, że w proporcji do wysokości kontraktowej przez Izr. Zimmermana uiszczanej mającej tenuty, rzeczywiste uiszczanie przez tego dzierżawcę poniesione straty dojdą do większych rozmiarów.

Komisja zatem wnosi: W uwzględnieniu udowodnionych nadzwyczajnych strat, poniesionych przez Izraela Zimmermana, długoletniego dzierżawcę myt w Podwoleńskich i Białej karczmie, a to wskutek znaczniejszych i niespodziewanych zmian lokalnych, faktycznie niekorzystnie także na dochody mytnicze oddziaływających, zezwala się wyjątkowo petentowi w drodze łaski na jednorazową defalkę z czynszu dzierżawczego w kwocie 1.500 zł. (tysiąc pięćset zł.).

Na wniosek jednak p. Orymowicza, poparty przez ks. Sieczyńskiego, Iba przeszła do porządku dziennego nad petycją, choć 1500 zł., o które chodziło, jest sumą wydobytą się dającą tylko przez zajęcie kaucji padciarza.

Zatwierdzono potem przychylnie petycję gminy Mokre o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów przewozu Marii Dymek w kwocie 138 zł. 62 ct. w. a. Kobieta tę obłąkaną zwrócono z Ameryki i z Hamburga przystawiono przez Berlin do kraju.

Petycję Jana Gunthera, maszynisty przy gmachu sejmowym, o stabilizację lub nadanie posady woźnego przy Wydziale krajowym, odstąpił Wydziałowi krajowemu do zarządzenia.

Nad petycją ks. Łozińskiego o zmianę §§. 3. i 9. ustawy konkurencyjnej z d. 15. sierpnia 1866. przeszła Izba do porządku dziennego, ponieważ sprawa jest w toku sankcji.

Petycję Andrzeja Łukaszewskiego, weterynarza, o polepszenie bytu weterynarzy, odstąpił Wydziałowi krajowemu, aby wypłynął na gminy, by do oględzin była używano dyplomowanych weterynarzy.

Petycję Antoniego Kucharskiego, o udzielenie mu odpowiedniego posady, przekazano Wydziałowi krajowemu. Petent jest geometra, i był zajęty przedtem w Bośni.

Nad petycją Izaaka Pitscha o odpisanie zaległej należności propinacyjnej 30 zł. w. a., przyjęto przejście do porządku dziennego, — podobnie nad petycją stowarzyszenia organistów w przedmiocie polepszenia ich bytu, gdyż jest to sprawa parafii.

Petycję Marij Popko i Iwana Rapa w sprawie wiaryźności Banku włościańskiego, przekazano Wydziałowi krajowemu do właściwego zarządzenia.

Petycję gminy Zarudzie w sprawie rozłączenia tabeli podatkowej, oddano rządowi do możliwości uwzględnienia, a petycję właścicieli dóbr Trzcinnica, w sprawie zabagnienia gruntów przez niedostateczne upusty przy kolei Transwersalnej, z tego przeprowadzenia regulacji rzeki Ropy oraz w sprawie zapłaty za wyłączenie pod kolej grunta, odstąpiono rządowi do zbadania i dalszego zarządzenia.

Koniec posiedzenia o godz. 2. min. 45. Następane dzisiaj.

(Szesnaste posiedzenie d. 30. grudnia.)

Początek o godzinie 11 min. 30 przed poźniem.

P. Szeptycki otrzymał urlop 5-dniowy, a p. Edward Jędrzejcki donosi, że jest chory.

Na wniosek p. Antoniewicza odczytano petycję gminy Zielona w powiecie Husiatyńskim, której grunta w obszarze około 500 morgów znajdują się po drugiej stronie Zbrucza, i to w tak dziwnym stosunku, że włościanie tujejsi, obywatelowie austriacki, muszą odrabiać tam pańszczyznę i uiszczają różne daniny poddańcze. Na zażalenie ich odpowiedziano im ze strony rządu austriackiego, że nie można nic zrobić, ze strony zaś gubernatora rosyjskiego otrzymali odpowiedź, że ukazy carskie znoszące pańszczyznę z r. 1861 i 1864 odnoszą się tylko do poddanych rosyjskich, a nie austriackich. Gmina ta jest więc jedyną w Europie, wyjętą z pod prawa. Nado właścicieli po tamtej stronie Zbrucza zabral jej przeszło 200 morgów najlepszych gruntów, i zamienił na gorsze i bagniste, a nawet wzbronil włościanom wstępu na nie i obrabianie. Gmina przez delegatów swoich udaje się przeto pod opiekę sejmu z prośbą, aby wezwał rząd do uregulowania tego dziwaczego stosunku choćby nawet w drodze osobnego traktatu, któryby naprawił złe, o którym przy podziałach Polski zapomniano.

Petycję tę, która sprawiła wielką sensację, przekazano komisji prawniczej.

Z porządku dziennego w pierwszym czytaniu sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie szkół wydziałowych przekazano komisji szkolnej, a dodatkowo sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności tegoż do komisji lustracyjnej.

Imieniem komisji budżetowej p. Chrzanoski przedłożył sprawozdanie o zamknięciu rachunków funduszu indemnizacyjnego za rok 1884.

Majątek funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego wynosił z końcem 1884. r. 922.498 zł. i był cały złożony z własnych obowiązków policzonych tu w ich imiennej wartości. Ponieważ zaś majątek ten wynosił z końcem r. 1883. 996.562 zł. 90 ct., przeto zmniejszył się o 74.074 zł. 90 ct.

Aktywa czyli stan czynny funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego wynosił z końcem 1884. r. 2.427.436 zł. 18 ct., gdy zaś z końcem 1883. r. wynosił 2.435.256 zł. 94 ct., przeto zmniejszył się o 7.760 zł. 76 ct.

Pasywa czyli stan bierny funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego wynosił ogółem z końcem 1884. r. 35.353.762 zł. 55 ct., a gdy z końcem 1883. r. ogół stanu biernego wynosił 37.093.178 zł. 68 ct., przeto zmniejszył się w ciągu 1884. r. o 1.739.416 zł. 13 ct.

Majątek funduszu zachodnio-galicyjskiego wynosił z końcem 1884. r. 508.545 zł. 99 ct., licząc obligacje indemnizacyjne, w których jest złożony, w ich imiennej wartości; gdy zaś z końcem 1883. r. wynosił 547.320 zł. 10 ct., przeto zmniejszył się o 38.774 zł. 11 ct.

Aktywa funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyjskiego wynosiły z końcem 1884. r. 965.463 zł. 11 ct., gdy zaś z końcem 1883. ogół aktywów tego funduszu wynosił 960.110 zł. 8 ct.,

przezo aktywa zwiększyły się o 5.353 zł. 3 ct. Stan bierny, czyli passywa funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyjskiego wynosiły z końcem 1884. r. 20.619.791 zł. 66 ct., gdy zaś z końcem 1883. r. wynosiły 21.638.695 zł. 84 ct., przeto passywa zmniejszyły się w ciągu 1884. r. o 1.018.905 zł. 18 ct.

Majątek funduszu indemn. krakowskiego wynosił z końcem 1884. r. 57.949 zł. 50 ct., licząc obligacje własnością funduszu będące, w ich imiennej wartości; ponieważ zaś majątek ten z końcem 1883. r. wynosił 59.209 zł. 50 ct., przeto zmniejszył się o 1.260 zł.

Aktywa funduszu krakowskiego wynosiły z końcem 1884. r. 151.260 zł. 48 ct., gdy zaś z końcem 1883. r. wynosiły 170.454 zł. 98 ct., przeto zmniejszyły się o 19.194 zł. 50 ct.

Stan bierny funduszu krakowskiego wynosił z końcem 1884. r. 1.683.102 zł. 4 ct., przeto zmniejszył się o 149.270 zł. 36 ct.

Uchwalono zgodnie z uchwałami lat poprzednich:

„Sejm wstrzymuje się od stanowczego załatwienia przedłożonego mu zamknięcia rachunków funduszu indemnizacyjnych wschodnio-galicyjskiego, zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego za 1884. rok, a przyjmując je tylko do wiadomości z zastrzeżeniem uchwaleniem na poprzednich sesjach sejmowych.”

A ponieważ sprawozdanie komisji wytyka cały szereg nieprawidłowości w rachunkowości, przeto p. namiesnik oświadczył, że forma rachunkowości funduszu indemnizacyjnych polega na metodzie przepisanej od r. 1852. dotychczas niekwestjonowanej; lecz rząd zastosuje się na przyszłość do życzeń komisji, — co sprawozdawca przyjął z zadowoleniem do wiadomości.

W zastępstwie chorego p. Edw. Jędrzejowicza referował p. Abrahamowicz z komisji podatkowej, o wniosku p. Skafkowskiego w przedmiocie wymiaru należności prawnych, stawiając wniosek następujący:

„Wzywa się rząd o wydanie stosownych poleceń władzom skarbowym, aby przy wymiarze należności od interesów prawnych, dokumentów i czynności urzędowych, uwzględniane były z urzędu także te wszystkie przepisy, które wpływają na obniżenie wymiaru należności, tudzież, aby przed prawomocnością wymiaru nie ściągano należności w drodze egzekucji.”

P. Goldman przypomina znaną sprawę wymiaru należności ekwiwalentnych od Towarzystw dobroczynnych, jako to: straży ochotniczych, czytelników ludowych, towarzystw oświaty, i stawia dodatkowy wniosek, aby w rezolucji sejmowej wspomnieć także dodatkowo o wymiarze podatku ekwiwalentowego.

P. Skarszewski, który wniosek był osobny wniosek w tym przedmiocie, powołuje się na złożone sejmowi dokumenta, które są tego rodzaju, że mogłyby ściągnąć pewną odpowiedzialność dyscyplinarną na urzędników. Mowca nie życzy sobie tego, ale oświadczył, że przykładów i wypadków tego rodzaju jest w całym kraju mnóstwo. Z czterech okręgów swojego powiatu zebrał około 30 dowodów, które wręczył komisji. Należy jej zbierać i przedkładać na poręczenie rezolucji sejmowych, gdyż nadużycia są istotnie rażące, osobliwie przy wymiarze należności spadkowych. Stawia dodatkową rezolucję, iż urzędy wymiarowe powinny być odpowiedzialne za wymiar, a przy otaksowaniu wartości gruntów powinien być brany za podstawę czysty dochód katastralny.

P. Struskiewicz dodaje szczegół bardzo ucieżliwy, iż przepis o nakładaniu podwojnych należności w razie spóźnienia doniesień, jest nietylko bardzo ucieżliwy, osobliwie dla nieświadomych włościan, ale następcza sposobność do licznych nadużyć.

Dalszy ciąg sprawozdania z posiedzenia podamy jutro, a tu notujemy tylko, że uchwalono pozwolić na śledztwo przeciwko posłowi Kochanowskiemu.

Następane posiedzenie w sobotę.

Ostatnie wiadomości.

Półroczny Fremdenblatt zaprzecza doniesieniu, jakoby dla Karyntji wydane zostało nowe rozporządzenie językowe (ob. „Przegląd polityczny.”)

W onegdajszych wyborach uzupełniających w Paryżu wybrani zostali sami kandydaci radykalni. Otrzymali mianowicie: Laborière 162.000 głosów, Maillard 160.000 gł., Donville-Maillefen 158.000, Achard 157.500, Brisalon 154.600 gł., na Déroulede, prezesa „Ligi patriotycznej”, padło tylko 104.000 głosów, na kandydatów reakcyjnych tylko po 83.000.

Anglia domaga się, aby jej Hiszpania przyznała na wyspach Karolińskich te same korzyści co Niemcom. Sagasta odmówił temu żądaniu.

Telegramy „Gazety Narodowej”.

Paryż dnia 29. grudnia. Przy sposobności sprawdzenia protokołu z ostatniego posiedzenia Izby, zaszyły pewne starcia. Lacote i Delaigle oświadczyli, że głosowali przeciw kredytowi tonkiemu. podczas gdy w protokole umieszczono ich na liście niegłosujących. Delaigle nazwała Izbę jaskinią zbrojów, za co go przewodniczący przywołał do porządku. Laguerre oświadcza, że popośnitno oszustwo, wymieniając pomiędzy głosującymi deputowanego Franconie, podczas gdy sąjucymy podróżuje na morzu. W końcu przyjęto protokół z dodatkowym wnioskiem, aby biuro Izby zajęło się przeprowadzeniem odnośnej ankiety.

Sesja parlamentu została zamknięta.

Paryż d. 29. grudnia. Według doniesień dzienników jest dymisja Brissona nieodwołalną. Freycinet nie chce się podjąć misji utworzenia nowego gabinetu.

Z teatru wojny.

Belgrad d. 29. grudnia. Na punktach granicznych pozostało dwie kompanie bułgarskich ochotników, władze zaś bułgarskie zmuszają ludność do postępu transportowych. Skutkiem tego, zajmie jutro Pirot oddział serbskich ochotników, aby oczyścić terytorjum serbskie z sił nieprzyjacielskich. Znaczna część ludności dystryktu widyńskiego chroni się do Serbii i bęga władze serbskie o opiekę wobec represalji bułgarskich. Bułgarzy zamordowali 53 wieśniaków przyjaźnych Serbii.

Więść o serbsko-bułgarskiej utarce pod Pirotom niema najmniejszej podstawy.

W teatrze hr. Skarbka.
We środę dnia 30. grudnia 1885.
Dom otwarty
komedia w trzech aktach przez Mich. Bałuckiego
Początek o godz. 7mej wieczór.

C. k. jeneralna Dyrekcja austr. kolei państwowych.
Wyciąg z rozkładu jazdy
walny od dnia 1. października 1885.
Przyjazdy do Lwowa:

Posiad osobowy: o godz. 1. min. 5 w nocy z Husiatyna, Stanisławowa, Chyrowa, Strzyża. — O godz. 3 min. 5 przedpołudniem z Zwardonia, Chyrowa, Strzyża O godz. 4 min. 15 po połud. z Zwardonia, Chyrowa Strzyża, Stanisławowa, Husiatyna.

Z Izby handlowej i przemysłowej.
LWÓW d. 30. grudnia 1885.

1. Akcje za sztukę.
bez kuponu bieżącego placą żądają bez dywidydy
Kolej galic. Kar. Lud. 200 zł. m. k. 223 25 226 50
Lwów-czern.-jass. 200 zł. w. a. 225 50 228 50
Banku hypot. galic. 200 zł. w. a. 273 — 277 —
kred. galic. 200 zł. w. a. 225 — 230 —

2. Listy zastawne za 100 zł.
bez kuponu bieżącego:
Tow. kred. galic. 5 proc. w. a. 99 50 100 50
" " " 4 " " " 90 55 91 55
" " " 5 " " " 99 50 100 50
" " " 4 1/2 " " " 87 25 88 25
Banku krajowego 4 1/2 " w. a. 91 50 92 50
Banku hyp. galic. 6 " " " 101 70 102 70
" " " 5 " " " 96 50 97 50
" " " 5 wyl. z 10% prm 98 65 99 65

3. Listy dłużne za 100 zł.
G. Z. kr. wł. (d. 6%) 3% w. likw. — — 56
" " " 5% 2 1/2 " " — — 51 —

4. Obligacje za 100 zł.
Indemnizacyjna galic. 5 pr. m. k. 103 — 104 25
Kom. banku kraj. 5 pr. w. a. Lem. 97 — 98 —
Pożyczka kraj. z r. 1873 6 pr. w. a. 102 75 104 —
Pożyczka " " 1883 4 1/2 " " 90 50 91 50

5. Losy.
Miasta Krakowa . . . . . 18 — 20 —
" Stanisławowa 25 50 27 50

6. Monety.
Dukat holenderski 5.87 5.97
Dukat cesarski 5.91 6. 2
Napoleonor 9.94 10. 4
Półimperjal rosyjski 10.27 10.37
Rubel rosyjski srebrny . . . . . 1.54 " 1.64
" papierowy 1.22 1/4 1.24 1/4
100 marek niemieckich 61.60 62.40
Srebro . . . . .
Kupony w srebrze . . . . .

